

ומתרצינן: **אמר רבינא: לאיתוויי** [כלומר: להביאו לידי שהתורה ממעטת] **ולד המעושרת**, של מעשר בהמה, שאם יצאה נקבה עשירית, ונתקדשה בקדושת מעשר בהמה, וילדה — אותו הולד אינו קרב, אלא ימתין לו עד שיפול מום, ויאכלוהו בעליו כדין מעשר הנאכל במומו לבעלים [ויבואר לקמן כא א במשנה]. ועליו כיוונה הברייתא באמרה "ואין ולד כל הקדשים קרב".

ותמהינן: **ולד המעושרת, למה לי קרא?** הלא "העברה" "העברה" (58) **מבכור קא גמר לה**, כמבואר [לעיל ה ב], שמעשר בהמה ובכור נלמדים זה מזה מגזירה שוה. ולגבי בכור — לא קרב ולדו, שהרי זכר הוא ואיו לו ולד, ולמה צריך קרא "הוא" למעט ולד מעשר בהמה?

ומסקינן: **איצטריך** ללמדו מקרא, דאי משום הלימוד מבכור, **פלגא דעתך אמינא**, שולד מעשר כן קרב, כיון שלגבי דין זה אין להשוותו לבכור, מפני ש"אין דנין אפשר **משאי אפשר**". שהרי אי אפשר שיהיה ולד לבכור, כיון שאינו אלא זכר, ולכן לא יתכן ללמוד ממנו מעשר ש"אפשר" לו להיות ולד מעשר. הלכך **קמשמע לן**, מיעוט מיוחד על ולד מעשר, ללמדנו שאינו קרב.

שנינו במשנתנו: **העיד רבי יהושע ורבי פפיים על ולד שלמים שהוא קרב שלמים**,

ב-יח-ב תני רבי חייא [ספרים אחרים: רב חנניא], שנה ברייתא, **לפיועי לרבי יהושע בו לוי**.

אמרה תורה בפרשת שלמים [ויקרא ג] "אם כשב הוא מקריב". ודרשינן, מה שנאמר "אם **כשב**", (56) שמשמעותו "ולד", (57) ללמדנו: **ולד ראשון קרב, ולד שני אינו קרב**, כמו שיבואר. ומה שנאמר "הוא מקריב" בא ללמדנו: **הוא קרב ואין ולד כל הקדשים קרב**, כמו שיבואר.

והרישא של הברייתא אינה אלא אסמכתא בעלמא, שהרי הסקנו שאפילו לרבי אליעזר אינו אלא גזירה דרבנן. ועתה, מי הוא הסובר, לדעת הכל, שולד ראשון של שלמים קרב? ודאי חכמים הם, ולא רבי אליעזר. ובכל זאת הם סוברים שולד שני אינו קרב. ומוכח כדברי רבי יהושע בן לוי.

שנינו בסיפא של הברייתא: הוא קרב ואין ולד כל הקדשים קרב.

ודנה הגמרא: **ולד דמאי**, של איזה קרבן, ממעטת הברייתא שאינו קרב?

אי דעולה ואשם — פשיטא! **זכרים הם, ולא בני ולד הם**, שאינם מולידים?

אי דחטאת — גם כן לא צריך למעט, שהרי **הילכתא גמירי לה דלמיתה אזלא**, ופשיטא שאינו קרב?

56. גירסת השיטה מקובצת.

57. כן כתב רש"י. ולא מצאתי מפרשים המבארים את דבריו. ויתכן, שהוקשה לחכמים למה נאמר "אם כשב", הלא כבר נאמר שם "ואם מן הצאן קרבנו", וצאן כולל כבש ועז,

כמו שכתב הרד"ק בשרשיו, וברור שהכוונה לכבש, שהרי עז נאמר בפרשה שלאחריה, לפיכך דרשה הברייתא שהכוונה על ולד. ועדיין צריך ביאור.

58. גירסת השיטה מקובצת.

אמר רבי פפייס: אני מעיד שהיתה לנו פרה של זבחי שלמים, ואכלנוה בפסח, ואכלנו וזדה שלמים בחג.

וסוברת הגמרא ש"חג" האמור במשנה הוא חג הסוכות, הנקרא סתם "חג" בלשון המשנה. הלכך, מקשינן: למה לא הקריבוהו בעצרת, והיינו חג השבועות, הלא לדעת רבא מצות עשה להביא כל הנדרים ברגל הראשון אחרי הקדשתו, שנאמר [דברים יב] "ובאת שמה, והבאתם שמה"⁽⁵⁹⁾.

ולרבא, דאמר [ראש השנה ו א]: קדשים, כיון שעבר עליהם רגל אחד — כל יום ויום עובר עליהם בעשה⁽⁶⁰⁾ קשה: הרי מעצרת בעי מיכליה!⁽⁶¹⁾ היה צריך להביאו ולאוכלו בחג השבועות, שהרי ודאי לא עבר על מצות עשה!

ובשלמא⁽⁶²⁾ מה שלא הקריבו בפסח עצמו, יתכן, מפני שלא מלאו לולד שמונה ימים עד אחרי חג הפסח, והוי "מחוסר זמן". אבל בחג השבועות, למה לא הקריבו? וקשה מעדות זו על רבא?

ומתרצינן: אמר רבי זביד משמיה דרבא: לא הביאו בעצרת משום שלא היה ראוי להקרבה, כגון, שהיה הולד⁽⁶³⁾ חולה בעצרת, וחולה פסול להקרבה, כמבואר לקמן [כח ב], ובסוכות היה ראוי, שנתרפא ממחלתו.

רב אשי אמר: מאי "חג" נמי דקתני, באיזה חג הקריבוהו לפי עדותו של רבי פפייס? חג שבועות, הסמוך לפסח.⁽⁶⁴⁾

ומבאר הגמרא: ואידך, ואילו רב זביד לא רצה לפרש כן, כי כל היכי דקתני "פסח" תני "עצרת", שדרך התנא במשנה לקרוא לחג השבועות "עצרת" בכל מקום שהוא מוזכר ביחד עם "פסח" [לאפוקי במקום שהוא מוזכר עם "חג" המצות — אז נקרא "חג"]. וכיון שבמשנתנו הוא מוזכר עם "פסח", היה לו לתנא לקרותו "עצרת", וכשקראו "חג", בודאי כוונתו לחג הסוכות.

ומקשינן: אי הכי, שלא הביאוהו בעצרת משום שהיה חולה כדברי רב זביד, או

הוקדשה.

62. כן איתא בגמרא [שם].

63. רש"י ראש השנה [שם], וכן כתבו שם תוס' והריטב"א.

אבל רבינו חננאל כתב שם: שהיו הבעלים חולים בעצרת ולא עלו ולא חגגו. ועיין שם בפני יהושע.

והמאירי הביא שם לשני הפירושים.

64. תוס' יום טוב.

59. המאחר להביא את נדרו עובר על "לא תעשה" של "בל תאחר". מכל מקום, אין בכך קושיה על רבי פפייס איך איחרו להביאו עד חג הסוכות? כי יתכן שהוא סובר שאין עוברים אלא עד שני רגלים או שלשה כדברי חכמים הסוברים כן [ראש השנה ד א"ב]. הרמב"ם בפירוש המשנה.

60. גירסת רש"י וכל המפרשים, ועיין הערה קודמת, וכן מוכח בגמרא ראש השנה [שם].

61. עיין חשק שלמה ושפת אמת ועולת שלמה הדנימ מתי נתעברה הפרה ומתי

גמרא:

ודנה הגמרא: **מנא הני מילי**, מנין שולד ותמורת תודה אינן טעונין לחמי תודה?

דתנו רבנן: אמרה התורה בפרשת תודה [ויקרא ז] "אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות..." מהו אומר "אם על תודה יקריבנו", הרי כבר נאמר "והקריב על זבח התודה" (68)?

ודרשינן: **מנין למפריש** (69) תודה ואכדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות להקרבה — מנין שאיזו שירצה יקריב ולחמה עמה? תלמוד לומר תודה יקריב [כלומר: אפילו אם לא היה כתוב "יקריבנו" אלא "יקריב"] משמע (70) כל תודה שירצה, והרי שתיהן הוקדשו לקרבן תודה. ותודה נדבה היא.

וממשיכה הברייתא: **יכול תהא שניה** (71) **טעונה לחם**? תלמוד לומר "יקריבנו" [בוי"ו נו"ן הכינוי], ודרשינן: אחת, מביא עמה לחם, ולא שתיים [גירסת הגמרא שם: אחר שריבה הכתוב, להקרבה — מיעט, שאינה טעונה לחם].

עתה דורשת הברייתא לרבות שתיהן להקרבה, כלומר, שחייב להקריב שתיהן.

שהביאוהו בעצרת כדברי רב אשי, מאי אסהדותיה, מהי עדותו של רבי פפיס. ובשלמא אם הביאוהו בחג הסוכות ולא היה חולה, בא רבי פפיס לאשמועינן חידוש שאינו עובר בעשה ברגל הראשון, לאפוקי מדעת רבא. אבל אם לא בא לחדש שאינו עובר ב"עשה" ברגל הראשון, מהי עדותו (65)?

ומתריצין: לעולם הקריבוהו בחג הסוכות משום שהיה חולה או בעצרת, וכדברי רבא, ועיקר חידושו הוא: לאפקי מדברי רבי אליעזר דאמר: **ולד שלמים לא יקרב שלמים**, ועל כך קמסחיד הוא, העיד רבי פפיס דקרב.

מתניתין:

במשנתנו מבואר דין ולד תודה ותמורתה.

ולד תודה ותמורתה, ולדה (66) **ולד ולדה עד סוף כל העולם** (67) — הרי אלו כתודה, וקריבין כדין תודה, ונאכלין ליום ולילה כמוה, **ובלבד שאין טעונין לחם**, לחמי התודה. והטעם יבואר בגמרא.

ובמסכת מנחות [עט ב] כתב: דהוי מצי למיכתב "על תודה והקריב על זבח התודה".

69. גירסת השיטה מקובצת על פי הגמרא מנחות.

70. על פי רש"י שם.

71. גירסת התורת כהנים: שתיהן.

65. והרי כבר העיד ביחד עם רבי יהושע שלא כדברי רבי אליעזר, האם אינו בא להעיד בנוסף לכך שלא כדברי רבא?! חק נתן.

66. גירסת השיטה מקובצת.

67. גירסת המשנה.

68. כן כתב רש"י כאן על פי הגהת הצאן קדשים.

מתניתין:

תמורת עולה, כגון, המיר זכר בעולה, ולד תמורתה⁽⁷⁴⁾, כגון, המיר נקבה בעולה⁽⁷⁵⁾ וילדה התמורה זכר, ולדה ולד ולדה⁽⁷⁶⁾ של התמורה, עד סוף כל העולם⁽⁷⁷⁾ — הרי אלו כעולה וטעונין הפשט וניתוח וכליל לאשים, כעולה לכל דיניה⁽⁷⁸⁾.

המפריש נקבה לעולה, ועולה אינה כי אם זכר⁽⁷⁹⁾, וילדה זכר — אותו הולד לא יקרב

מנין לרבות ולדות תמורות וחליפות, כגון: אבדה התודה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה, ושתייהן עומדות לפניו? תלמוד לומר "אם על תודה", ומ"אס" מרבינן את שתייהן להקרבה.

יכול יהו כולן⁽⁷²⁾ טעונות לחם? תלמוד לומר "על זבח התודה", ודרשינן: תודה טעונה לחם ולא ולדה ותמורתה וחליפתה טעונה לחם, כלומר⁽⁷³⁾: אם כבר הקריבו אחת — אין השניה טעונה לחם.

תמורה הלכה א' שתרעה עד שתסתאב ויפלו דמיה לעולה. ומבאר השפת אמת טעמו, משום שנאמר "והיה הוא ותמורתו יהיה קודש". והיינו לאותה קדושה שהומרה עליה.

אבל השפת אמת עצמו טוען שיתכן לפרש "יהיה קודש" לכל קרבן שהיא ראויה, כגון: לשלמים. ועיין מה שכתב הגרי"ז בשיטת רבינו גרשום.

76. גירסת השיטה מקובצת.

77. כתב השיטה מקובצת [וכנראה שזו גירסתו ברש"י]: האמת, שמה שאמרה המשנה "ולד ולדה עד סוף כל העולם" מיותר הוא, ואין שום חידוש יותר בולד ולדה מבולדה. אלא, מפני שבשלמים שנינו במשנה הקודמת חילוק בין ולדה לולד ולדה, לכן, אמרה כאן המשנה גם ולד ולדה.

78. וכן טעונין סמיכה ונסכים. אלא שאין צורך לפרט כן. כיון שכבר שנינו כן גבי שלמים. רש"ש.

79. ואף על פי שאינו רשאי להקדיש נקבה לעולה, ואף לוקה על כך כמבואר בתוס' [לעיל ז א ד"ה אפילו], מכל מקום, נתפסת בקדושה, ותרעה עד שתסתאב ויפלו דמיה לעולה. עיין

72. שם בגמרא לא גרסינן "כולן". ופירש שם רש"י [מכתב יד] שדיון הברייתא הוא על ולדות ותמורה, דאילו החליפות כבר נתמעטו מהבאת לחם מ"קריבנו" לעיל בברייתא.

ועוד מבאר, שאם משום "יקריבנו" — אי אפשר למעט אלא חליפות ואין במשמעות "אחת ולא שתיים" על ולד ותמורות שהרי הולד והתמורה איננה ה"שניה", שהרי לא הפרישם לשם תודה, ואינם אלא "מותר תודה" [עיין שם בגמרא]. וצריך להוסיף ביאור, שגם לאידך גיסא אי אפשר למעט חליפות מה"תודה" שהרי תודה היא —

לכן הוצרך למעטם מדרשה אחרת. וצריך לומר, שמה שכתוב בהמשך הברייתא "ולא ולדה ותמורתה וחליפתה טעונה לחם", אינו מדויק, כי החליפות כבר נתמעטו. וכן כתב השיטה מקובצת במסכת מנחות שם. ועיין בתוס'.

73. על פי השיטה מקובצת.

74. ראה תוס' יום טוב.

75. מה דינה של אותה תמורה, הלא לעולה אינה ראויה? כתב הרמב"ם במפורש [פרק ג מהלכות

שנאמר בה שולד תמורה הוא עצמו יקרב לעולה במחלוקת שנויה, ודברי רבי אלעזר הם, וחכמים חולקים וסוברים שירעה עד שיסתאב, ואין טעם לחלק בין ברישא לסיפא.

ורבא אמר: אפילו תימא, אפשר לומר שהרישא נשנית גם לדעת רבנן, ויש לחלק בין וולד תמורת עולה לבין המפריש נקבה וילדה:

עד כאן לא פליגי רבנן⁽⁸¹⁾ עליה דרבי אלעזר — אלא נבי מפריש נקבה לעולה, דאימיה לא קריבה ותרעה עד שתסתאב, הלכך גם הולד לא קרב וירעה עד שיסתאב, אבל נבי תמורה דאימיה נמי קריבה, כלומר: הקדש ראשון שהתמורות והולדות באין מכחו⁽⁸²⁾ זכר הוא, והוא עצמו קרב, הלכך אפילו רבנן מודו שהולד עצמו יקרב⁽⁸³⁾.

לעולה, אלא ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו עולה. רבי אלעזר אומר: הוא עצמו יקרב עולה, ויבואר בגמרא.

הגמרא דנה אם חולקים חכמים [התנא קמא] על רבי אלעזר גם ברישא בולד תמורת עולה. ולכאורה אין הבדל בין הרישא לסיפא, כי גם ברישא הוי הולד — ולד של נקבה שאינה ראויה לעולה, ומן הסברא אין לחלק ביניהם. ואילו מפשטות משמעות המשנה משמע שברישא מודים חכמים שהוא עצמו יקרב.

גמרא:

מאי שנא רישא, בולד תמורת עולה, דלא פליגי רבנן⁽⁸⁰⁾, ומאי שנא סיפא דפליגי?

אמר רבה בר בר חנה: אכן! גם הרישא

83. ברש"י [לקמן] וברבינו גרשום מובאת לישנא אחרינא, לשון ירושלמי [ויש בה שינוי משמעותי] והיא מובאת כאן על פי נוסחת השיטה מקובצת מהדורת ריד"א: שנינו במשנתנו: תמורת עולה ולד תמורתה... הרי אלו כעולה וטעונין הפרש וניתוח וכליל לאישים. ותמהינן: דברי הכל, האם לא נחלקו חכמים?! ורמינהו, שנינו בסיפא: המפריש נקבה לעולה וילדה זכר ירעה... רבי אלעזר אומר: הוא עצמו יקרב עולה. אבל לרבנן ימכר?

אמר רבה בר רב הונא: במחלוקת שנויה, ומה שאמרה הרישא "וכליל לאישים" — רבי אלעזר היא.

רבא אמר: אפילו תימא, שהרישא שאסרה "כליל לאישים" — רבנן היא. תמורה עולה שנייה [שונה] להך קדמייתא דאפריש.

לקמן יט ב ברש"י ותוס' במשנה, הדנים אם צריכה מום אליבא דרבי שמעון. ועיין שם בהערה שהרש"ש טוען שלפי רש"י ותוס' גרסינן כאן במשנה "המפריש נקבה לעולה — תרעה עד שתסתאב ויפלו דמיה לנדבת ציבור. ועיין בחידושי הגר"ז הגדרת קדושתה על פי דברי רבינו גרשום.

80. גירסת השיטה מקובצת.

81. גירסת השיטה מקובצת.

82. כן כתבו רש"י ותוס'. ופשוט הוא, כיון שהאם ודאי אינה ראויה לעולה.

וכתב השפת אמת: אם כנים הדברים שהיא קרבה שלמים — יבוארו דברי רבא כפשוטם.

ומקשינן: ומי אמר רבי אלעזר "הוא עצמו יקרב עולה" (84) —

שמותרות אשם הולכים לנדבת יחיד. [ושם יבואר ההבדל בין עולת ציבור לעולת יחיד].

ורמינהו, דבר זה נסתר ממשנה הבאה: תמורת אשם, ולד תמורות⁽⁸⁵⁾, ולדן ולד ולדן עד סוף כל העולם — ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה⁽⁸⁶⁾, לשופרות [כעין קופות] שהיו בבית המקדש המיועדים לשם כך, שמדמים הניתנים בהם מקריבים עולות נדבות ציבור, והלכה למשה מסיני הוא "כל שבחטאת מתה — באשם רועה". ותמורת חטאת הרי מתה. אלו הם דברי חכמים.

ומדוייקים דבריו: "בדמים" — אין, אכן, ימכרם ויקנה מהם עולה, ואילו הוא עצמו, ולד התמורה — לא יקרב לעולה —

מוכח, שרבי אלעזר סובר, שהואיל ואמו אינה ראויה להיקרב עולה⁽⁹¹⁾, מאחר שאין נקבה קריבה עולה — גם הולד לא קרב עולה. ועוד, אפילו בלי הטעם שאמו נקבה היא ואינה ראויה לעולה, בכל אופן איננה ראויה להקרבה כיון שהיא תמורת אשם ההולכת לרעייה — הילכך, גם ולדה אינו קרב —

רבי אליעזר⁽⁸⁷⁾ אומר: ימותו. כדין תמורת חטאת וולד חטאת, משום שסובר שדין אשם כדין חטאת לכל דבריו⁽⁸⁸⁾.

אם כן, קשה: למה סובר שולד עולת נקבה קרב הוא עצמו לעולה, הרי אמו אינה ראויה לעולה?

רבי אלעזר⁽⁸⁹⁾ אומר: יביא בדמיהן עולה בעל התמורה והולד עצמו, ולא יפלו דמיהן לשופרות לנדבת ציבור, משום שסובר⁽⁹⁰⁾

ומתריצין: אמר רב חסדא: אין הכי נמי. רבי

דהגר"א. עיין שם.

87. והוא רבי אליעזר בן הורקנוס מתלמידי רבי יוחנן בן זכאי, בר פלוגתיה דרבי יהושע.

88. ראה בחק נתן. ולדבריו מיושבת דברי הגרמ"ה.

89. והוא רבי אלעזר בן שמוע, והוא רבי אלעזר האומר במשנתנו: המפריש נקבה לעולה וילדה — הוא עצמו יקרב עולה, ועל דבריו דנה סוגיתנו.

90. וכבר מבואר לעיל [יג ב].

91. לכל הדעות אינו קרב ל"אשם". דאם כבר נתכפרו הבעלים בקרבן שעליו המיר — הרי

דקדמייתא דאפריש זכר הוה והוה חזי להקרבה, וכיון דהוה חזי להקרבה בשעת הפרשה — לא קנסו רבנן בולד דתמורה, ואמרי רבנן: ולד דתמורה נמי מיקריב. אבל מפריש נקבה לעולה, כיון שבשעת הפרשה לא אפריש זכר — קנסו רבנן בולד, ואמרו דולד נקבה ניזבן, כיון שאמיה לא קרב גופה — ולד נמי לא ניקרב גופה אלא ימכר. ובגירסא זו מודגש בכירור שהוא קנס מדרבנן! המשך הלישנא אחרינא לקמן.

84. גירסת השיטה מקובצת.

85. גירסת הגאון יעב"ץ.

86. גירסת המשנה על פי השיטה מקובצת

וימכר ויפלו דמיו לעולת יחיד. ובכל זאת אין דין זה סותר למה שסובר שהמפריש נקבה לעולה וילדה יקרב הוא עצמו לעולה, כיון שיש חילוק בין הנידונים:

עד כאן לא קאמר רבי אלעזר "הוא עצמו יקרב עולה" אלא במפריש נקבה לעולה, דעל כל פנים — איכא "שם עולה" על אמו. שהרי הקדישה לשם עולה, ואף על פי שהיא נקבה ואינה ראויה לעולה, מכל מקום, הרי מצינו "שם עולה" על נקבה בעולת העוף [כמבואר לעיל יז ב דאין תמות וזכרות בעופות] הלכך, אין דחוויה דחוי כל כך גדול וירדה לה קדושת הגוף⁽⁹⁴⁾.

ועוד, שהרי עומדת למכירה וכשתמכר יפלו דמיה לעולה, נמצא שיש עליה "שם עולה"⁽⁹⁵⁾.

אבל ולד⁽⁹⁶⁾ תמורת אשם, דליכא "שם

אלעזר, לשיטתו, סובר גם בולד תמורת אשם שהוא עצמו יקרב עולה כשם שהוא סובר במפריש נקבה לעולה, אלא, שרבי אלעזר לדבריהם דרבנן קאמר להו, מתווכח שם עם החכמים הסוברים שמותרות אשם הולכים לנדבת ציבור. וכך הם דבריו: **לדידי סבירא לי, אני לשיטתי סובר, דאפילו ולד תמורת אשם נמי קרבה עולה, אף על פי שאמו אינה ראויה, אבל לדידכו, לשיטתכם שאתם חולקים עלי, דאמריתו ואתם סוברים "לא יקרבו"**⁽⁹²⁾ הולדות עצמן לעולה אלא דמיהן יפלו לעולה — **אודו לי מיהת, לפחות הסכימו אתי, דמותרות אשם, לנדבת יחיד אזלי ולא לנדבת ציבור.**

ועל טענתו זו, אמרי ליה חכמים: **מותרות אשם, לנדבת ציבור אזלי.**

רבא אמר: האמת⁽⁹³⁾ שרבי אלעזר סובר שולד תמורת אשם אינו קרב הוא עצמו,

כבר נתכפר, ואשם אינו בא בנדבה. ואפילו אם לא נתכפר, כגון שנאבד, מכל מקום, כיון שהתמורה נעשתה בעבירה — "אין אדם מתכפר בעבירה". הגאון רבי עקיבא איגר בתוספותיו על פי הגמרא [כ ב].

92. גירסת השיטה מקובצת, וראה הגהת הב"ח ובחק נתן.

93. תוס' בשיטה מקובצת.

94. על פי רש"י לקמן ד"ה ואיכא ושיטה מקובצת אות מ.

95. שני "טעמים" אלו כתבם רש"י, ועיין תוס'

96. גירסת רש"י.

ד"ה אלא. וראה ברבינו גרשום המביא טעם הראשון, ומוסיף עוד וזה לשונו: ועוד, דלא הויא הא עולת חובתו אלא נדבה, והואיל ומצי פטר נפשיה בעולת העוף כרבי אלעזר בן עזריה דאמר לקמן: האומר "הרי עלי עולה" — יביא כבש. רבי אלעזר בן עזריה אומר: יביא תור או בן יונה. הלכך נחתא קדושה לגופה וולד נמי קדיש לגופיה וקרב.

סברא זו אמרה הגמרא לקמן [כ א] אליבא דרבי שמעון, ועיין שם בתוס' [ד"ה רבי שמעון] ושם תבואר. ובפשטות שגם טעם זה אינו ניצול מקושית תוס' ד"ה אי הכי. ועיין.